

Initiativyrkande

2022-04-20

(MP, V, S, D)

Yrkande om effektivare varutransporter för staden

Förslag till beslut

I nämnden för inköp och upphandling:

1. Nämnden för inköp och upphandling får i uppdrag att genomföra en utredning i enlighet med detta yrkande om hur stadens transporter kan optimeras och samordnas med fokus på mer effektiva och miljömässigt hållbara transporter av upphandlade varor. Utredningen ska ge svar på om och när separation av upphandling av själva varan och transporten kan ge en positiv effekt, samt om andra åtgärder kan vidtas för att optimera transporterna. Utredningen ska innehålla följande delar:
 - A) En översiktlig kostnads- och nyttoanalys gällande att dela upp varors pris respektive transportkostnad som omfattar samhällsekonomiska vinster för:
 - Minskad trängsel genom färre fordon
 - Minskad klimat- och miljöbelastning
 - Möjliggöra för en elektrifiering av alla stadens upphandlade varutransporter
 - Kostnadsbesparingar genom resurstillskott i tid på mottagande enheter
 - Möjliggöra för lokala livsmedelsproducenter att delta i stadens upphandlingar
 - B) Kostnads-nyttoanalysen för samordnad varutransport görs i dialog med Göteborgs Stad Leasing AB och de förvaltningar och bolag som står för merparten av inköpen samt andra berörda förvaltningar.
 - C) Analysen ska vidare omfatta livsmedel, kontors- och förbrukningsmaterial, sjukvårdsartiklar, lek- och läromedel, IT-utrustning med flera varugrupper som upphandlas med ramavtal. Analysen ska visa vilka produktområden som ger störst nytta att förändra.
 - D) Analysen ska ta hänsyn till stadens andra pågående arbeten som påverkar arbetet, till exempel elektrifieringsplanen och Gothenburg Green City Zone.

Yrkande

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. FN:s IPCC-rapporter visar att vi behöver göra mycket mer och snabbare om vi ska klara att nå målen i Parisavtalet. Vi behöver minska utsläppen från transportsektorn, genom färre resor och mindre klimatpåverkande sätt att transportera både människor och varor. Staden har som mål i miljö- och klimatprogrammet att driva på utvecklingen av hållbara transporter och i rapporten "Fossilfritt Göteborg — vad krävs?" finns samordnad varudistribution av stadens inköp med som en av åtgärderna.

Det svåra energiläget i Europa sedan Ryssland angripit Ukraina gör att det är viktigt att minska beroendet av ryska olja och gas. Effektivare varutransporter för staden minskar antal transporter och minskar därmed bränsleåtgången. Varje insats för att effektivisera transporterna och minska behovet av fossila bränslen är, förutom ett steg mot mer energi- och yteffektiva transporter och minskad klimatbelastning, också ett steg för att minska Europas beroende av rysk olja och att sluta stödja den ryska krigsekonomi.

Trafikkontoret har genomfört en förstudie om samordnade varutransporter på livsmedelsområdet, "Kommunal samordnad varudistribution" som hanterades på trafiknämnden 2021-03-18 som

behöver kompletteras. Samordnad varudistribution är ett samlingsbegrepp för hur kommuner kan minska negativ påverkan från upphandlade varutransporter. Det innebär en förändrad affärsmodell från dagens så kallade fri leverans där transporten ingår som ett påslag i varans pris, till att dela upp vara och transport i två separata upphandlingar. Då finns möjlighet att ställa specifika miljökrav på leveranserna. Varuleveranser kan genom denna uppdelning hanteras via en terminal för samlastning och därefter distribution i ett gemensamt fordon till mottagande verksamheter.

För en bra effektivisering av stadens transporter krävs både att varans pris och transporterna skiljs åt samt att staden börjar samordna varudistributionen. Var sjunde svensk kommun har redan infört samordnad varudistribution med gott resultat, till exempel Borås som minskat antalet leveranser med 18 000 per år, bara för livsmedel.

Analysen utgår förslagsvis primärt från att staden upphandlar en distributionscentral och distributionstjänst med personal och fordon, medan andra delar som planering och samordning av logistik mycket väl kan vara kvar i staden. Det är staden som har bäst kontroll på hur körrutter kan optimeras, hur ofta transporter ska ske till verksamheter samt körsträckorna och är därför mest lämpad att ansvara för logistiksamordningen. Erfarenheter från kommuner som tagit över logistiken själva visar på betydande vinster i verksamheter.